№ 109. Łódź, Czwartek 22 kwietnia 1920 roku. Cena 80 fen.. Rok I.

PRACA

Pismo poświęcone sprawie robotników i inteligencji pracującej.

Redakcja i administracja Przejazd № 8. TELEFON № 32. Konto czekowe P. K. O. 60143

CENA PRENUMERATY: Miesięcznie mk. 11.— kwartalnie mk 33.— rocznie mk. 132.—

Cena numeru pojedyńczego 80 fen.

Administracja otwarta od g. 9 rano do 7 wiecz.
Redaktor przyjmuje od g. 6 do 7 wieczorem.

Rękopisów nienadających się do druku Redakcja nie zwraca.
Artykuły bez oznaczenia honorarjum uważane są za bezpłatne.

CENA OGŁOSZEŃ: Przed tekstem mk. 3.50, w tekście mk. 4.50, po tekście reklamy mk. 2.25, nekrologi mk. 1.75, zwyczajne 135 fe. za wiersz petitowy jednołamowy.

Ogłoszenia drobne 20 f. za wyraz, dla poszukujących pracy 15

Ogłoszenia nadesłane po g. 6 wiecz. 50 procent drożej.

Zwyczajne Ogólne Zebranie

Łódzkiego Miejscowego Oddziału Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża odbędzie się w drugim terminie, prawomocne bez względu na ilość przybyłych członków, w dn. 23-cim kwietnia b. r. o godz. 7-ej wiecz. w Sali Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi przy ul. Średniej № 19.

Porządek dzienny:

1. Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu; 2. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3. Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4. Wolne wnioski.

Łódź robotnicza w walce ekonomicznej.

List Komisji Międzyzwiązkowej do Zarządów: Zw. Włók. Państwa Polskiego, Krajowego Zw. Włókienniczego, Zw. Przem. Farbiarni i Wykończalni, Zw. Przem. Pończoszniczych na Łódź i okolicę. Próby represji. — Przyjazd komisji rządowej.—190 fabrykantów podpisało już cennik.

Komisja Międzyzwiązkowa robotników przemysłu włóknistego wysłała do zarządów: Zw. Włókn. Państwa Polskiego, Krajowego Zw. Włóknistego, Zw. Przemysłowców farbiarni i wykończalni i Zw. Pończoszniczych na Łódź i okolicę—pismo następujące:

Panowie!

W kilku pismach pojawiły się komunikaty zrzeszonych przemysłowców, jakoby przemysłowcy poczynili wielkie ustępstwa na rzecz robotników, aby nie dopuścić do wybuchu strajku. Jednocześnie wina za wybuch strajku w całości przypisana jest Związkom Zawodowym.

Wobec tego komunikujemy, co następuje:

1) podawanie do publicznej wiadomości, że przemysłowcy w celu zażegnania strajku odstąpili od obowiązującego terminu umowy 3 lipca r. b. jest czczym wymysłem, obliczonym na obałamucenie mas, ponieważ jeszcze przed konferencją Związki Przemysłowców przekreśliły pod naciskiem konieczności ów termin, ogłaszając o podwyżkach 50% i podwyższeniu dodatku drożyźnianego o 17 mk., wprowadzając te podwyżki w życie, bez porozumienia się i zgody Związków Zawodowych.

2) ogłaszanie przez przedsiębiorców, że w każdej chwili są gotowi do dalszych podwyżek i dodatków, gdyby w czasie trwania pertraktacji ceny żywności poszły znacznie w górę, jest zdaniem naszem demagogją, ponieważ na konferencji panowie oświadczyli (p. Osser), że nie próbowali nawet porównać cen grudniowych z teraźniejszemi. Oświadczenie zaś złożone przez p. St. Barcińskiego, iż od proponowanych na konferencji podwyżek, przemysłowcy nie odstąpią,—jest w rażącej sprzeczności z wiadomościami, rozpowszechnianemi przez przemysłowców. Fakt ten wskazuje wyraźnie na złą wolę ze strony przemysłowców, albowiem nie zgodzili się na, wystawione przez Związki Zawodowe żądania, które jednak były opracowane wyłącznie na podstawie różnicy cen i słusznych potrzeb robotnika.

W związku z powyższem oświadczaczamy, że wobec posługiwania się nieprawdziwemi komunikatami przez przemysłowców, wywołać to musiało ze strony botników słuszne oburzenie.

Na zwołanym specjalnym wiecu delegatów w dniu 20 b. m. przyjęta została uchwała, dotycząca wycofania wszystkich pracujących jeszcze robotników. Postanowienie zaostrzenia walki jest w ścisłym związku z komunikatami panów i stanowi na nie odpowiedź.

Stosując się do uchwały, powziętej przez delegatów fabrycznych w imieniu robotników, zawiadamiamy, że począwszy od piątku z rana wszyscy pracujący dotychczas robotnicy, a mianowicie: portjerzy, woźni, dozorcy, straż ogniowa, maszyniści, palacze, woźnice, telefonistki, zostaną z fabryk wycofani.

Termin do piątku (23 b. m.) służy panom dla zorganizowania na czas strajku obsługi.

Z poważaniem:

Komisja Międzyzwiązkowa.

Zw. Zaw. Przem. Włókn. Wajnberg.
Zw. Zaw. Przem. Włóknistego Chrześcijan P. Jankowski.
Zw. Zaw. Robotn. i Robotnic Przem. Włókn. w Polsce L. Sienkiewicz.
Polski Zw. Zaw. Rob. Przem Włókn. Kulczyński, A. Durko.
Polsk. Zw. Zaw. Rob. Przem. Żelaznego F. Dąbrowski.

*

Jutro przybędzie z Warszawy do Łodzi specjalna Komisja międzyministerjalna w sprawie strajku włókienniczego, która ma zająć się jego zlikwidowaniem.

Z ramienia Minister. Aprowizacji przyjedzie Naczelnik wydziału Kmita, z Min. pracy i Opieki społecznej Inżynier Ruszkowski, z Ministerstwa Przemysłu i Handlu naczelnik wydziału włókienniczego i jeszcze kilka osób.

*

Patora Walenty, zamieszkały przy ul. Ciemnej nr. 24, został aresztowany dziś o godz. 10 rano przez 4 komisarjat policji za to, że zrywał odezwy, zwrócone przeciwko strajkowi.

Komisarz policji nawymyślał Patorze od bolszewików, komunistów i tym podobnych djabłów.

*

Dzisiaj w lokalu Chrześcijańskich Zw. Zaw. przy ul. Przejazd nr. 34 (Dom Ludowy) odbędzie się wiec informacyjny dla robotników w sprawie obecnego strajku w przemyśle włóknistym.

Początek punktualnie o godz. 6 wieczorem.

*

Dotychczas podpisało nowy cennik, wystawiony przez Zw. Zawodowe, 190 fabrykantów niezrzeszonych w związku przemysłowców, oraz kilku przedsiębiorców powroźniczych i pończoszniczych, nie wliczając w to wielu przemysłowców innych gałęzi przemysłu.

*

W dniu 19 b. m. w Zawierciu na wezwanie Centrali Włóknistej PZZ. została wstrzymana praca w fabryce T-wa Akc. „Zawiercie“ dla poparcia żądań wystawionych przez PZZ. w Łodzi. Robotnicy ufni, że organizacje PZZ. nigdy ich nie wyprowadziły na manowce z całą ufnością złożyli swoje losy w ręce PZZ.—oczekując z niecierpliwością wieści z grodu robociarskiego, Łodzi—rychło li przyjdzie hasło powrotu do pracy, ewentualnie użycia dalszych kroków, aby coprędzej doprowadzić do celu i zakończyć ten stan denerwujący, za który bezwzględnie muszą wziąć odpowiedzialność fabrykanci, którzy na nędzy robotnika chcę urządzać pasek, krzycząc jednocześnie na robotników: bolszewicy, bolszewicy...

*

Według nadesłanego listu przez Polskie Zw. Zawodowe, w Zgierzu zanotowano karygodne postępowanie policjantów, nader usłużnych względem fabrykantów.

Oto stwierdzono, że szeregowiec policji zgierskiej p. Ignacy Karolczak ofiarował swoje usługi dyrektorowi Marjańskiemu, w tym sensie, ażeby ten nie posyłał po robotników, którzy zastrajkowali, gdyż on, policjant, dostarczy fabryce potrzebną ilość robotników skądinąd. W wykonaniu swych obietnic pan policjant nasprowadzał dyrektorowi swoich znajomych, tylu ilu było potrzeba.

Czy wyszukiwanie łamistrajków fabrykantom należy też do obowiązków policji???

—o—

Przegląd ruchu robotniczego zagranicą.

Anglja.

Kongres Niezależnej Partji Pracy.

Angielska Niezależna Partja Pracy należy, jako grupa autonomiczna do ogólnej Partji Pracy. N. P. P. ma jednak zabarwienie więcej radykalne, socjalistyczne i w swej taktyce posługuje się ostrzejszemi metodami walki klasowej niż Partja Pracy.

Na kongresie Niezależnej Partji Pracy, odbytym w ostatnim czasie w Glasgowie przy udziale 415 delegatów zastanawiano się nad udziałem w zbli-

żających się wyborach — lecz największe zainteresowanie wzbudziła sprawa Międzynarodówki. Referat w tej sprawie wygłosił Macdonald, który stwierdził, że II-a Międzynarodówka nie odpowiada klasie robotniczej. Również III-a komunistyczna Międzynarodówka, głosząca hasła dyktatury i uzbrojenia proletarjatu nie może liczyć poparcie i powodzenie.

Należy dążyć do utworzenia jednej Międzynarodówki, *która poszczególnym sekcjom narodowościowym pozostawi swobodę ruchów.*

W głosowaniu uchwalono wystąpić z II giej Międzynarodówki (za głosowało 522—przeciw 144). Za przystąpieniem do Międzynarodówki III-ciej głosowało tylko 206, przeciw 472. Wniosek upadł. Niezależna Partja Pracy nie należy przeto obecnie do żadnej z Międzynarodówek—lecz dąży do utworzenia jednej; wspólnej dla wszystkich socjalistów.

Z innych uchwał wybijają się na czoło żądania pokoju z Rosją, i *zupełnej niepodległości Irlandji, Egiptu i Indji.*

Opinja wodza Angielskiej Partji Pracy o Międzynarodówce.

Przywódca Angielskiej Partji Pracy *Henderson* wystosował list do *Huysmansa*, przewodniczącego Komitetu wykonawczego II-iej Międzynarodówki, w którym czytamy szereg bardzo ciekawych jego zapatrywań na zadania i metody Międzynarodówki.

„Angielska Partja Pracy—pisze Henderson—gotowa jest *współdziałać* z partjami socjalistycznemi i robotniczemi innych krajów w sprawie odbudowy Międzynarodówki *na zasadach swobody taktyki, wzajemnej tolerancji i wolnej wymiany myśli.*)*.

„Angielska Partja Pracy nie jest zwolenniczką dyktatury, jako zasady działania, nie uważając jej za równoznaczną z demokracją.

„Gdyby Partję Pracy zaproszono na konferencję, opanowaną duchem wyłączności i nietolerancji — odmówiłaby udziału“.

„Obecny stan rzeczy nasuwa pytanie, czy Międzynarodówka istotnie jest wyrazem ideału jedności klasowej międzynarodowego proletarjatu, łączącej wszystkie sekcje poszczególnych narodów, *czy też raczej nie stała się narzędziem, szerzącem rozłam, by złamać solidarność ruchów narodowych i podjudzać grupę przeciw grupie, jednych przywódców przeciw drugim*“.

Belgja.

Kongres Partji Robotniczej w Belgji.

W Brukseli odbył się w ostatnim czasie Kongres socjalistycznej Partji Robotniczej Belgijskiej, na którym rozważano między innemi 2 sprawy ważniejsze:

1) udział socjalistów w burżuazyjnym rządzie i 2) sprawę Międzynarodówki.

Odnośnie do sprawy pierwszej, należy zaznaczyć, iż w obecnym rządzie belgijskim mają socjaliści 4-ch ministrów. Mimo ataków opozycji, występującej przeciw udziałowi w gabinecie—znalazło uznanie stanowisko większości, reprezentowanej przez prof. de Bruckere i Vanderwelde'a, którzy wykazywali, że udział w gabinecie przyniósł korzyści dla klasy robotniczej. Szereg reform zostało zaprojektowanych. Jeżeli burżuazja nie przeprowadzi tych reform do oznaczonego terminu—ministrowie socjalistyczni usuną się z rządu.

W głosowaniu uzyskała większość, oświadczająca się za wytrwaniem w rządzie 1,644 głosów, przeciw głosowało 830.

W sprawie Międzynarodówki większością głosów oświadczył się kongres za pozostaniem w II-giej Międzynarodówce.

Oznacza to, że wpływy komunistów w Belgji są minimalne. Natomiast kierunek umiarkowany socjalistyczny, reprezentowany przez Partję Robotniczą, która w czasie wojny broniła niepodległości Belgji i stoi na stanowisku państwowem i narodowem—posiada wpływy dominujące.

Francja.

Hasła 1-szo majowe.

Kongres Francuskiej Partji Socjalistycznej uchwalił, iż hasłem manifestacji majowej w roku bieżącym ma być uspołecznienie środków produkcji.

Wniosek komunistów o wywołaniu bezterminowego strajku politycznego w d. 1 maja—nie znalazł większości i upadł.

Strajki górników.

Górnicy w Ausin przyjęli warunki płacy, zaproponowane przez ministrów pracy i robót publicznych i wrócili do pracy.

Natomiast górnicy w Pas de Calais na warunki nie chcą przystać.

W departamencie Loire górnicy przyjęli pośrednictwo ministra pracy, który określi płacę:—*pod powierzchnią*—od 5.75 fr.—do 2.50 fr. za godzinę, *na powierzchni*: od 3.50 fr.—do 1.50 fr. za godzinę.

Ruch międzynarodowy.

Międzynarodowa konferencja robotników transportowych w Chrystjanji.

Między 15 a 18 marca obradowała w Chrystanji międzynarodowa konferencja robotników transportowych, w której wzięło udział 115 przedstawicieli zrzeszeń transportowych, liczących przeszło 2 miljony robotników.

Konferencja uchwaliła szereg wniosków organizacyjnych, ekonomicznych i politycznych.

W rezolucji politycznej konferencja założyła protest przeciw rządom reakcyjnym, wzrastającym na całym świecie.

Rezolucja życzy robotnikom zorganizowanym całego świata wzmożenia się w ekonomiczną i moralną siłę, apelując do nich, aby się połączyli narodowo i międzynarodowo w swoich organizacjach celem utrzymania solidarności poszczególnych krajów.

Następny kongres ma się odbyć w r. 1921 w Genewie.

*) Stanowisko podobne zajął kol. Dębiec w artykule „Międzynarodowa polityka proletarjatu“ zamieszczonym niedawno temu w „Pracy“.

Niecna robota.

Reakcja rozpoczęła na dobre walkę z ruchem robotniczym, pragnie ona za wszelką cenę spowodować rozłam w łonie proletarjatu, rozbić jedność robotniczą i rzucić masy pracujące na pastwę nędzy i wyzysku. Sni o pięknych czasach carskiego ustroju, ponieważ jednak dawne metody w nowych warunkach zastosować się nie dadzą, więc przemożna reakcja poczyna ostrożnie i zdaleka.

Strajk łódzki nastręczył jej okazję do rozwinięcia swojej sztuki dyplomatycznej, polegającej na bezczelnem przekręcaniu faktów i doszukiwania się bolszewizmu w najbardziej spokojnej akcji robotniczej. Mury naszego miasta oblepiono całą masą odezw, w których głupota walczy o lepsze ze złą wolą.

Odezwy te, wydane przez „Armję Pracy“ i sekretarjat Zjazdu antybolszewickiego, nazywają akcię strajkową zdradą Ojczyzny i stawiają ją w ścisłym związku z ofensywą bolszewicką na froncie.

Panowie, szkoda papieru na waszą robotę. Robotnik polski jest zbyt uświadomiony, aby dał się wziąć na lep czczych frazesów i doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że jedynem źródłem bolszewizmu w Polsce jest klika reakcyjno-paskarska, której wy z takim samozaparciem się służycie.

Chcecie walczyć z bolszewizmem, zacznijcie od siebie.

—o—

Z Rady Miejskiej.

Sprawy gospodarcze. Interpelacja w sprawie Morgentala. Podburzające plakaty. Podwyżka nauczycielom nieetatowym.

Na początku wczorajszego posiedzenia Rady Miejskiej przyjęto dwa wnioski gospodarcze Magistratu, a mianowicie uchwalono kupno 7 maszyn do pisania dla dla biur magistrackich za sumę marek 85.000, oraz przyznano kredyt 125.000 mk. na przygotowanie druków dla Urzędu Mieszkaniowego.

Następnie Rada przeszła do dyskusji nad wnioskiem nagłym r. Lichtensteina w sprawie aresztowania kierownika żydowskiego związku zawodowego Morgentala.

Uzasadniając powyższą interpelację, r. Lichtenstain dowodzi bezpodstawności aresztowania i związku tego faktu z obecnym strajkiem, oraz komunikuje o nieludzkiem obchodzeniu się policji kryminalnej z aresztowanym i znęcaniu się nad nim.

Obok tej zgłoszoną została interpelacja, zbliżona do poprzedniej, przez r. Chwalbińskiego.

Po jednobrzmiących niemal przemówieniach kilku radnych, Rada przyjęła obydwa wnioski, zobowiązując Magistrat do interwencji w urzędzie prokuratorskim, celem możliwie rychłego wyświetlenia sprawy i ewent. pociągnięcia winnych nadużycia władzy do odpowiedzialności, a także spisania ekspertyzy lekarskiej z aresztowanego.

Przez r. Jarbluma, z kolei, zgłaszona została interpelacja w sprawie rozklejanych na mieście plakatów, podburzających przeciwko żydom. Większość Rady jednak nie znając treści ich, zgodziła się ze stanowiskiem Prezydenta i r. Kerna, przyjmując wniosek, aby Magistrat przedewszystkiem zaznajomił się z treścią omawianych plakatów, poczynił kroki, jakie uzna za stosowne, poczem zda sprawozdanie przed Radą.

Wkońcu, bez dyskusji, Rada uchwala podwyższyć o 100 proc. pobory nauczycielstwa nieetatowemu, począwszy od 1 kwietnia r. b.

Wiadomości bieżące.

Kalendarzyk.

22 Czwartek	*Dziś* Sotera i Kaja		
	Jutro Wojciecha		
	Wschód słońca,	4 m.	50
	Zachód „	7 m.	08
	Wschód księżyca	7 m.	18
	Zachód „	11 m.	37

ERAZM SAMBORSKI. 6)

Polityka wychodźcza Rzeczypospolitej.

IV. Zby jednak osiągnąć przypływ większości zaoszczędzonych przez polską pracę w Ameryce pieniędzy, trzeba mieć w stosunku do emigracji zakreślony na dalszą metę realny plan postępowania. Emigracja musi zrozumieć, dokąd idą pieniądze, przez nią składane i co ona z nich otrzyma realnego z punktu widzenia zabezpieczenia bytu jednostek, składających pieniądze, a także ich rodzin. Jasna rzecz, że wypłacanie w kraju markami za złożone w Ameryce dolary, nawet po dowolnym kursie dla emigracji, nie wywoła napływu oszczędności amerykańskich do Polski.

Cała jednak masa emigrantów, co na swych oszczędnościach budują przyszły byt rodzin, pieniędzy swych nie złoży, a jednak ta ostatnia kategorja polaków amer. jest najliczniejsza i stosunkowo najwięcej zasobna w środki pieniężne. Będą oni składać pieniądze w instytucjach państwa polskiego tylko wtedy, jeżeli otrzymają gwarancję widoczną, że przy pomocy państwa polskiego lub instytucji przezeń powołanych urzeczywistnią swój cel daleko prędzej, niż przez trzymanie swych kapitałów w bankach lub kasach amerykańskich. Muszą więc być oni współwłaścicielami tych przedsiębiorstw i kapitałów (nie pieniędzy), które powstałyby, jak w Ameryce, tak i w Polsce, dzięki ich dolarom.

Pozatem udział powinien być dla robotników jaknajwięcej zrozumiałym z punktu widzenia ich własnego bytu i fachu. Tak więc rolnicy powinni stawać się współwłaścicielami majątków, ewentualnie właścicielami kolonji, robotnicy miejscy współwłaścicielami (stosownie do ilości udziałów) fabryk, warsztatów, a także właścicielami mieszkań i pewnej ilości produktów po określonych w Ameryce cenach (zgodnie z cenami zakupów) i t. d.

Robotnik już w Ameryce musi widzieć, jak przedstawiałby się jego budżet w kraju, dzięki przesłanym oszczędnościom. On musi jeszcze na miejscu, nie odrywając się od pracy na emigracji, zrozumieć, że każdy dolar umieszczony przez niego w polskich instytucjach emigracyjnych da mu ekwiwalent tak wysoki (nie w markach, ale w realnych dobrach), że opłaci mu się wszystkie swoje oszczędności przenieść do kraju, musi on zrozumieć, że suma, za którą w Ameryce nie kupi małego domku drewnianego (np. 500 dolarów) da mu w Polsce dom murowany, że zamiast jednego konia w Ameryce może mieć za te same pieniądze 2-3 takich samych koni w Polsce i t. d. we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego. Ale robotnik polski w Ameryce powinien nietylko wiedzieć o powyższem, on powinien mieć możność przeprowadzenia odpowiedniej dla siebie tranzakcji. Innemi słowy, z proletarjusza w Ameryce będzie mógł zostać zamożnym obywatelem w Polsce.

Jeżeli robotnik zrozumie korzyści płynące dla niego z podobnych tranzakcji w Polsce i będzie miał możność ich dokonania, całą moc oszczędności rzuci on z pewnością do Polski. Taki napływ kapitałów do Polski będzie miał jeszcze jedną dobrą stronę: zabezpieczy nas od wykupienia przez cudzoziemców w Polsce wszystkiego, co stanowi realną wartość.

Pamiętać musimy bowiem, że z powodu katastrofalnego wręcz spadku naszej marki w stosunku do walut ententy, nie odpowiadającego zupełnie wartości rynkowej ich wewnątrz kraju, grozi nam wręcz odebranie całego kapitału przez cudzoziemców. Wszak nieruchomość, wartości przedwojennej 100 000 rb., czyli 90 000 dolarów, można kupić najdrożej za 1.000.000 marek, czyli 15.000 dolarów—32.000 rb. Jeżeli uprzytomnimy sobie, że i dolar nie ma wartości przedwojennej (w Ameryce również wszystko zdrożało o 100-150%), to jasne przedstawiać nam się będzie katastrofalna wręcz zależność od obcych kapitałów, która grozi nam w najbliższej przyszłości niewolą ekonomiczną.

V. Zrozumiałą jest rzeczą, iż cała akcja reemigracji kapitałów i ludzi powinna być prowadzona w ścisłem porozumieniu z instytucjami finansowemi Państwa Polskiego. Państwo Polskie powinno mieć nietylko możność wydźwignięcia swej waluty na poziom odpowiadający stale poprawiającym się u nas stosunkom ekonomicznym (np. powiększenie wydajności pracy w całej Polsce), ale także i wyzyskania obecnego momentu wewnątrz kraju przez wzmocnienie stanu posiadania Państwa Polskiego w stosunku do własności nieruchomej i t. d.

Na tem miejscu nie będę się rozwodził nad korzyściami, jakie byłoby w stanie osiągnąć państwo, dzięki możności podniesienia własnej waluty w określonym przez siebie momencie; są one aż nadto wiadome.

Plan powyższy jest w całości do urzeczywistnienia w obecnych nawet warunkach, w jakich znajduje się Państwo Polskie. Potrzeba do tego jednak w pierwszym rzędzie ludzi, obejmujących syntetycznie całą akcję dla harmonijnego zorganizowania jej składowych części we wszystkich etapach rozwijania całego planu.

Dla technicznego wykonania pracy w zakreślonym rozmiarze powinien być stworzony instytut kraju (mniejsza o tytuł), któryby zharmonizował wszystkie strony tej akcji olbrzymiej, z istniejącą już u nas działalnością kolonizacyjną i postępowaniem ministerstw: obrony pracy, opieki społecznej, skarbu, rolnictwa i dóbr koronnych. Naturalnie odpowiednio do powyższego planu powinna być wprowadzona polityka społeczna u nas w kraju, jak i polityka nasza zagraniczna.

Naturalnie dla urzeczywistnienia powyższego olbrzymiego dzieła powinna być przeprowadzona szeroka akcja prasowa natury agitacyjnej we wszystkich polskich środowiskach w Ameryce.

Przynajmniej 9/10 pracy i czasu naszych przedstawicieli w Stanach Zjednoczonych powinno być zajęte przez akcję reemigracyjną.

W ten sposób ujęta polityka reemigracyjna Państwa Polskiego przedstawia wielki gmach, głęboko zrośnięty z zasadniczą budową Polski samej.

W powyższym szkicu mogłem dać jedynie zarysy jego rozmiarów.

Można przypuścić, że słabo zorganizowany rząd nowopowstającego Państwa nie będzie w stanie przedsięwziąć, a tembardziej wykonać całej pracy. (Nawet wypracowanie szczegółowego planu działalności instytucji polskiej w Ameryce i kraju, ich zharmonizowania — wymaga ogromnego nakładu pracy twórczej). W takim razie pozostaje mu droga współdziałania z inicjatywą prywatną, którą do życia powinien rząd powołać.

Niech przedstawiciele rządu sięgną do historji kolonizacji, niech poznają sposoby i organizacje wielkich kolonizatorów świata Anglji i Ameryki, niech wyszukają podobieństwo w naszych stosunkach kresowych, niech stworzą coś w rodzaju kompanji indyjskiej lub Canadian Pacific, ale sprawy zasypiać im nie wolno, bo z nią ściśle jest związany byt i istnienie Polski niezależnej, jej granice i możność osiągnięcia samowystarczalności Państwa Polskiego.

Koniec.

Wspominki historyczne.

22. IV. Odbywa się kilka pomyślnych dla Polaków potyczek. Czachowski odnosi zwycięstwo pod Stefankowem Sierakowski pod Ginetynem, Bosak-Hauke pod Daniszowem.

Z życia organizacji N. Z. R.

Zebranie Prezydjum

odbędzie się w piątek dn. 23 kwietnia o godz. 7 wiecz.

Zebranie Zarządu

odbędzie się w sobotę dn. 24 kwietnia o godz. 7 wiecz. w klubie N. Z. R. (Piotrkowska 91).

Ze Związków i Stowarzyszeń.

Zebranie T-wa Czerw. Krzyża.

Łódzki Oddział Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża usilnie prosi członków T-wa o jaknajliczniejsze przybycie na ogólne zebranie, które się odbędzie w drugim terminie w piątek, dn. 23 kwietnia b. r. o godz. 7-ej wiecz. w Sali Towarzystwa Kredytowego przy ul. Średniej Nr. 19.

Teatr, muzyka i sztuka.

Teatr Polski.

Występy St. Wysockiej.

Dziś więc w Teatrze polskim czeka bywalców teatralnych wielka uczta artystyczna: oto znakomita artystka, tragiczka wszechświatowej sławy, Stanisława Wysocka ukaże się publiczności po raz pierwszy w tragedji Hofmansthala „Elektra", w której interpretuje rolę tytułową z godnym najwyższego zachwytu podziwem, wkładając cały zasób swego niepomiernego talentu, oraz w tragedji wieszcza naszego Stan. Wyspiańskiego „Sędziowie" w roli Jewdochy, kreując rolę w sposób iście mistrzowski.

Cały zespół artystyczny pod wytworną ręką reżyserską gościa, daje rękojmię, że teatr będzie wypełniony po brzegi.

„Wieczór Patrona Harcerzy Polskich".

Jak nam komunikują z Inspektoratu Łódzkiego Okręgu Z. H. P., dn. 24 b. m. o godz. 7 odbędzie się w Sali Handlowców Polskich (Piotrkowska 108) wieczór św. Jerzego urządzany staraniem III dr. im. R. Traugutta.

Na ciekawie i oryginalnie ujęty program złoży się prócz części koncertowej, w której przyjęły udział siły zaproszone harcerskie, śliczna inscenizacja „Legendy" o św. Jerzym Or-Ota, podług obrazów Burno-Jonesa. Wieczór ten, który daje dowód wielkiej żywotności harcerstwa naszego wzbudził zainteresowanie, nietylko wśród młodzieży lecz i szerszej publiczności, sympatyzującej z ideą harcerstwa naszego.

Bilety do nabycia w dzień koncertu w sali.

Protektorat nad wieczorem objął Patronat harcerstwa.

Odczyty.

Odczyt T. Szpotańskiego.

W sobotę dn. 24 b. m. o godz. 9-ej wiecz. w lokalu Ligi Kobiet (Przejazd 1) odbędzie się zebranie Klubu inteligencji radykalnej, na którem p. Tadeusz Szpotański wygłosi referat: Sprawozdanie ze Zjazdu demokracji. Po referacie nastąpi dyskusja. Oddzielne zaproszenia wysyłane nie będą.

—o—

Z miasta.

Dar Narodowy dla J. Piłsudskiego.

Z okazji Imienin Naczelnika Państwa, wpłynęły, prócz opublikowanych już, następujące ofiary: 2 Dywizja Legjonów: 163,828 mk. 10 fg., 180 kr., 184 rb. 50 kop. Dzieci szkół powszechnych miasta Warszawy: 7038 mk., Dep. Wojsk. prow. Ministerjum Spr. Wojskowych 18,304 mk. 50 fg., 2 rb., 2 kr. Urzędnicy Ministerjum Rolnictwa 3017 mk. 50 fg. Białostocka straż ogniowa 7000 mk. T. Kończyc 100 mk. Oficerowie żołnierze Szp. Końs. № 2 566 mk. 85 fg. Szw. zap. 7 pułku ułan. 15,000 mk. Szp. Wojskowy Czerwonego Krzyża 2778 mk. 50 fen.

O plany parkowe.

(r) Magistrat m. Łodzi wysłał do Prezydenta Ministrów, do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i do Ministerstwa Robót Publicznych w Warszawie następującą depeszę:

Komisja Międzyministerjalna nie zatwierdziła planów parków miejskich, opracowanych przez dyrektora Ciszkiewicza. Plany te zostały wyróżnione przez Warszawskie Towarzystwo Ogrodnicze i Koło Planistów. Niezrozumiałe dla nas stanowisko Ministerstwa Sztuki godzi w interesy miasta i bezrobotnych. Prosimy o zatwierdzenie przedstawionych planów i wyasygnowanie kredytów.

Magistrat (—) Rżewski.

Na roboty rolne.

(k) Wczoraj wyjechała z Łodzi pierwsza partja robotnic, w liczbie 80 kobiet, zakontraktowana na roboty rolne do majątku Mnich, w pow. kutnowskim.

3.000 Mk. za przewóz wagonu kawy zbożowej.

(k) Ministerjum aprowizacji udzieliło Wydziałowi zaprowiantowania miasta pozwolenia na sprowadzenie z Sieradza 3 wagonów kawy zbożowej. Wydział delegował na miejsce urzędników, którzy zwrócili się do starosty m. Sieradza o wydanie przepustki na wywóz zamówionych transportów kawy. O dziwo! p. starosta kategorycznie odmówił wydania przepustki. Upłynęło parę tygodni, ponowne odwoływanie się do p. starosty nie odniosło żadnego skutku.

Tymczasem towar zapłacony i należy wszak wypełnić zobowiązania względem konsumentów. Z konieczności Wydział zaprowiantowania zmuszony był narazie sprowadzić 1 wagon kawy zbożowej z Sieradza furmankami, za co zapłacono 3,000 przeszło marek. (!!!)

Do Ochotniczej Legji kobiet.

(k) Wczoraj wyjechało z Łodzi 260 młodych kobiet i panien, które zapisały się do Ochot. Legji Kobiet, utworzonych specjalnie dla pełnienia służby przy wojsku. Partja ta udała się specjalnym pociągiem do Lwowa, skąd wysłana będzie do miejsc przeznaczenia.

Komunikat.

Ogólne zebranie członków łódzkiego oddziału Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich, odbędzie się we wtorek, dnia 27 b. m. o godz. 6 po poł. w sali Gimnazjum Miejskiego (N. Targowa 18).

Porządek dzienny przewiduje:

1. Zagajenie i wybór prezydjum.
2. Odczytanie protokółu ostatniego zebrania.
3. Sprawozdanie zarządu oddziału.
4. Zasada norm płacy na rok przyszły.
5. Komunikaty Zarządu Głównego.
6. Wolne wnioski.

Zebranie będzie ważne w pierwszym terminie bez względu na ilość obecnych.

Na terenach plebiscytowych.

Towary na Śląsk Cieszyński bez cła.

KRAKÓW, 21 kwietnia. (PAT.) — Międzynarodowa komisja plebiscytowa w Cieszynie postanowiła rozporządzeniem z dnia 23 marca b. r. № 20, iż od dnia 20 kwietnia 1920 roku przywóz towarów za wszystkich krajów do obszaru plebiscytowego Śląska Cieszyńskiego jest wolny od cła.

Dostawa węglarek dla G. Śląska.

WARSZAWA, 21-go kwietnia. (PAT) Wysyłka węgla z Górnego Śląska w drugiej połowie marca b. r. napotykała na znaczne przeszkody z powodu braku wagonów. Wskutek strajku kolejowego we wrocławskiej dyrekcji kolejowej, węglarki z Niemiec nie nadchodziły, zwrot zaś węglarek, wysyłanych do państw sąsiednich, szczególniej do Czechosłowacji, nie jest regularny. W ostatnich dniach wobec podjęcia ruchu kolejowego w Niemczech, sytuacja co do dostawy węglarek na Górnym Śląsku poprawiła się nieco.

Bojówka czeska w Namiestowie.

KRAKÓW, 21 kwietnia (PAT). Z Nowego Targu donoszą: W dniu 18-go słowaccy zwolennicy Polski w Namiestowie na Orawie - zamierzali urządzić wiec poprzedzony uroczystem nabożeństwem, oraz kazaniem, które miał wygłosić znany działacz ks. Ferdynand Machaj. Wobec nieotrzymania pozwolenia na wiec od przedstawiciela rządu czeskiego, wiec musiano odwołać tem więcej, iż przyszłoby niechybnie do starć z bojówką czeską, która pod wodzą urzędników czeskich przybyła licznie do Namiestowa. Pomimo spokojnego zachowania ludności czescy pałkarze urządzili szereg napadów między innemi na prezydenta polskiego Eugeniusza Machaja.

Ludność Namiestowa zaniepokojona pogróżkami bojówki czeskiej, która zapowiadała pogrom zwolenników Polski spędziła noc na czuwaniu i przygotowaniach do odparcia ewentualnego napadu.

Manewry zbolszewiczałych socjalistów niemieckich.

BYTOM, 21 kwietnia (PAT). Na ostatnim posiedzeniu Rady miejskiej w Katowicach przyszło do burzliwych rozpraw. Socjaliści niemieccy domagali się usunięcia Straży bezpieczeństwa i zastąpienia jej Strażą robotniczą, względnie usunięcia oficerów z „Reichswehru" i „Grenzschutzu", a oddanie kierownictwa Straży w ręce robotników. Polacy domagali się usunięcia „Sicherheitswehru" i zastąpienia go miejską Strażą. Hakatyści bronili „Sicherheitswehru". Wniosek polski nie przeszedł, ale również upadł wniosek socjalistów.

(Socjaliści niemieccy przy pomocy proponowanej przez siebie „Straży robotników" wywołali by pewne tem sam stan, co w Zagłębiu Ruhr—co oczywiście odbiłoby się przedewszystkiem na wyniku plebiscytu—przyp. red.)

Sytuacja wewnętrzna i polityka zagraniczna.

(Od własnego koresp.).

WARSZAWA 21 kwietnia. Wczoraj odbyły się narady w Klubach poselskich: PSL., „Wyzwolenie", oraz w Radzie Naczelnej PPS. Omawiane sprawy sytuacji wewnętrznej i polityki zagranicznej.

Narady te są w związku ze spodziewanem przeprowadzeniem nowej koncentracji stronnictw sejmowych.

Polskie Stronnictwo Ludowe uważa za konieczne zmiany w kierownictwie niektórych ministerstw. Klub „Wyzwolenia" nie powziął dotychczas żadnych decyzji. PPS. wypowiada się za koniecznością radykalnej zmiany w dotychczasowem kierownictwie polityki zagranicznej. Uchwały PPS. będą ogłoszone jutro.

WARSZAWA, 21 kwietnia (własna). Wrócił dziś do Warszawy z Kamieńca Podolskiego pan Andrzej Lewicki, min. spraw zagranicznych w rządzie Ukrainy. W czasie swego pobytu w Kamieńcu Podolskim p. Lewicki uzyskał aprobatę co do rokowań polsko-ukraińskich oraz polecenie przeprowadzania nadal z rządem polskim tych rokowań.

—o—

Komunikat Sztabu Generalnego

z dnia 21 kwietnia.

WARSZAWA, 21 kwietnia (PAT). Na podolskim odcinku obustronna działalność artylerji. W północnej części Polesia odnowił nieprzyjaciel znacznemi siłami uporczywe ataki na odcinek Szaciłki—Starachowicze. Dzięki bohaterskiej wytrwałości naszych oddziałów, udaremniono krwawo zamiary nieprzyjacielskie.

Na reszcie frontu bez zmian.

Pierwszy zastępca szefa sztabu generalnego

Kaliński pułkownik.

Uruchomienie fabryki sztucznego jedwabiu w Tomaszowie.

WARSZAWA, 21 kwietnia (PAT) W najbliższym czasie zostanie uruchomiona fabryka sztucznego jedwabiu w Tomaszowie mazowieckim. Uruchomienie fabryki da możność pracy tysiąca robotników i przysporzy krajowi znaczny wpływ waluty obcej, gdyż duże ilości jedwabiu sztucznego będą wysyłane do Ameryki.

Niemcy a rozbrojenie.

PARYŻ, 21-go kwietnia. (PAT). Havas. Odpowiedź niemiecka na notę sprzymierzonych rozbrojenia, usiłuje przekonać, iż straż obywatelska niema bynajmniej charakteru wojskowego i przeznaczona jest jedynie do utrzymania porządku.

Wycofanie Reichswehru z Zagłębia Ruhr.

NAUEN, 21 kwietnia (PAT) Radjo. Pruski minister spraw wewnętrznych oświadczył o sytuacji wewnętrznej:

Wycofywanie wojsk niemieckich ze strefy neutralnej już się rozpoczęło, a to ze względu na wewnętrzną politykę i żądanie ententy. Ewakuacja ta zostanie przez nas przeprowadzoną, aczkolwiek w Zagłębiu nie przywrócono jeszcze całkowicie spokoju. Ponieważ ententa indentyfikuje obronę miejscową (Ortswehr) ze strażą bezpieczeństwa (Einwohnerwehr), przeto straż miejscowa nie może być na razie zaprowadzoną, a bezpieczeństwo Niemiec musi być zapewnione przy pomocy policji bezpieczeństwa (Sicherheitspolizei).

Witosowiec — wojewodą krakowskim.

(Od własnego koresp.).

WARSZAWA, 21 kwietnia. Jako kandydata na wojewodę krakowskiego wymieniają posła Kiernika—Witosowca.

Z Rady Ministrów.

WARSZAWA, 21 kwietnia. (PAT.) Rada ministrów na posiedzeniu w dniu 19 b. m. przyjęła między innymi projekty ustawy ministra skarbu o obcokrajowych papierach, mających bezpieczeństwo pupilarne, o przyznaniu bonifikacji posiadaczom asygnat 5% wewnętrznej pożyczki państwowej z roku 1918, oraz o przyjmowaniu obligacji wojennych pożyczek austrjacko węgierskich przy subskrypcji wewnętrznej długoterminowej pożyczki państwowej z roku 1920.

Następnie Rada ministrów przyjęła projekt ustawy ministra spraw wojskowych w przedmiocie przedłużenia mocy obowiązującej ustawy z dnia 8 kwietnia 1919 roku o dostarczeniu mieszkań na potrzeby wojska i projekt ustawy o

zmiania niektórych przepisów ustawy o ochronie lokatorów, wreszcie wniosek pana ministra przemysłu i handlu w sprawie zmian w ustawie probierczej.

Nowe ceny węgla.

WARSZAWA, 21-go kwietnia. (PAT) Wobec znacznego podrożenia materjałów, a także wypowiedzenia przez robotnicze Związki zawodowe umowy, zawartej dnia 25 sierpnia ub. roku, oraz wynikłej stąd prawdopodobnej podwyżki płac robotniczych, po niejednokrotnych pertraktacjach z przedstawicielami przemysłu Zagłębia Dąbrowskiego i Karwińskiego, ustanowił rząd nowe ceny węgla, które dla konsumentów wynosić będą 365 marek za tonnę węgla kamiennego i 243 marek za tonnę węgla brunatnego.

Szwedzka ruda żelazna dla Polski.

WARSZAWA, 21-go kwietnia. (PAT) Brak rudy żelaznej jest jedną z przyczyn, hamującą uruchomienie naszych wysokich pieców. Polski konsulat w Szwecji otrzymał propozycję od Towarzystwa akcyjnego „Grängesborg Oxelösund“ nawiązania stosunków handlowych z tem Towarzystwem dla podjęcia eksportu rudy żelaznej do Polski.

Z Komisji konstytucyjnej.

WARSZAWA, 21-go kwietnia. (PAT) Komisja konstytucyjna pod przewodnictwem posła Rataja w obecności szefa Sekcji Sienkiewicza, uchwaliła na wniosek pos. Dubanowicza, iż do orzekania o legalności aktów administracyjnych w zakresie administracji rządowej i samorządowej ustanowiona będzie osobna ustawa, która powoła sądownictwo administracyjne, oparte w swej organizacji na współdziałaniu czynników obywatelskich i sądowych z trybunałem administracyjnym na czele. Komisja przyjęła następnie formułę, przedstawioną przez Ministerstwo spraw wewnętrznych, iż ustawy „mają rozgraniczać źródła dochodów samorządowych i państwowych“. Wnioski dotyczące przekazano do stylizacji podkomisji.

A jednak o zgodność wciąż trudno...

PARYŻ, 21 kwietnia. (PAT.) Havas. „Petit Parisien“ donosi, iż pierwsza narada w San Remo między Millerandem, Lloyd Georgem i Nittim nie ujawniła tej zupełnej zgodności poglądów o której donoszą depesze angielskie. Debaty nad traktatem pokojowym z Turcją mogą potrwać długo. Roztrzygnięcie wielu zagadnień związanych z tym traktatem jest jeszcze w dalszym ciągu nie ustalone, jak naprzykład nawet sprawa pozostawienia Konstantynopola przy Turcji. Natomiast sprzymierzeńcy uznają jednogłośnie, iż utrzymanie porządku w zagłębiu rzeki Ruhr nie wymagało bynajmniej użycia Reichswehru. Jedynie stanowisko Włoch wobec ewentualnej akcji francusko-angielskiej w zagłębiu rzeki Ruhr pozostaje nie wyjaśnione. Nitti wypowiedział się za akcją pojednawczą ze strony sprzymierzonych, aby uzyskać od rządu berlińskiego wycofanie oddziałów Reichswehru. Komisja wojskowa pod przewodnictwem marszałka Focha bada środki techniczne rozbrojenia Niemiec.

Koalicja wciąż ostrzega tylko...

PARYŻ, 21 kwietnia. (PAT) Havas. Przedstawiciele państw sojuszniczych w Berlinie złożyli rządowi niemieckiemu jednobrzmiącą notę, uprzedzającą Niemcy o konsekwencjach, jakie pod względem dostawy żywności pociągnęłoby za sobą powstanie rządu reakcyjnego. Włoski przedstawiciel przyłączył się do zbiorowej akcji.

Budżet angielski...

WAŁCZ, 20 kwietnia (PAT) Radjo. Z Kopenhagi donoszą: Angielski projekt budżetowy na najbliższy rok przewiduje dochody w kwocie 1341 miljonów funtów sterlingów, a wydatki w kwocie 1177 miljonów. Chamberlain, który przedstawił budżet w Izbie gmin, oświadczył, że nadwyżka 164 miljonów funtów nie jest wystarczającą dla dostatecznej poprawy finansów angielskich, dlatego zwyższone muszą być opłaty pocztowe i telegraficzne. Ponadto obłożone zostaną podatkiem napoje alkoholowe i import cygar. Indjom i Kolonjom będą przyznane przywileje.

Co zrobiono z Kappem.

SZTOKHOLM, 21 kwietnia. (PAT.) Havas. Bawiącego tu Kappa pozostawiono na wolności, jednak pod ścisłym dozorem policji.

Redaktor naczelny
Stanisław Lenartowicz

Wydawca: Zarząd Okręgowy N. Z. R. w Łodzi. Tłoczono w drukarni „Praca“ Przejazd 8. Redaktor odpowiedzialny LUDWIK WASZKIEWICZ